

Carin Ritzén Sick

I väntan på att någon ska dö



Carin Ritzén Sick I väntan på att någon ska dö



Carin Ritzén Sick

I väntan på att någon ska dö
Om att få ett nytt hjärta

SAGA

I väntan på att någon ska dö

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 2005, 2019 Carin Ritzén Sick och SAGA Egmont, an
imprint of Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen

All rights reserved

ISBN: 9788726219999

1. E-boksutgåva, 2019

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

Till Hans Henning

Tack alla som räddar liv!

Varför skriver jag detta? Varför utlämnar jag mig med så många intima detaljer? Jo, för att jag har sökt en bok att läsa för min egen del, om någon som visste hur heltokigt livet kan bli och hur fantastiskt, hur krångligt, hur upp och ner och upp igen, så många gånger, utan att man kan förbereda sig på något enda sätt. Jag fann ingen. Därför denna bok.

Tack alla människor som räddar liv!

Alla som bidrar, var och en på sitt sätt, för att andra ska få fortsätta leva.

Jag vill dela med mig av mina upplevelser och känslor för att jag vet att vi människor är så lika inuti och att vi har rätt att känna alla våra känslor utan att förtränga dem. Jag har varit fruktansvärt ledsen, arg, besviken, rädd, för att inte säga skräckslagen, misstänksam, hotfull, förbannad, behövande, kärlekskrank, lyrisk och till och med riktigt lycklig. Allt detta är mänskligt Allt behövs för att vi ska leva livet. Det har den här sjukdomstiden lärt mig. Den har också lärt mig att uppskatta sekunder, detaljer, ansikten, natur, som aldrig förr.

Först nu förstår jag att livet är värt att leva just för att det är så krångligt! Man vet inte vad som väntar runt hörnet. Och jag tror att allt som händer har något gott med sig. Allt - som inte dödar - stärker!

Carin Ritzén Sick

Mitt nätverk

Jag omges av ett tätt, varmt och starkt nät av familj och vänner. Min man Hans Henning, min dotter Eva och min son Robin kom att spela särskilt stora roller under sjukdomstiden.

För att underlätta för läsaren är här ett "släktträd":

Mina föräldrar *Eva* och *Iva* gifte sig 1936 efter att ha varit ett par sedan tioårsåldern. De fick tre barn, *Carin*, *Bengt* och *Eva Gudrun (kallad Kickan)*,

Som 19-åring gifte jag, *Carin*, mig med en engelsman, *Nick*, som jag flyttade med till Nigeria, Västafrika. *Nick* och jag fick barnen *Eva* (född i Afrika) och *Robin* (född när vi hade återvänt till Sverige). Så småningom skildes jag och *Nick*.

Tre år senare gifte jag om mig med en svensk man, *Birger*, som hade en då tolvårig dotter, *Agneta*. Tioårs äktenskap slutade 1982 då *Birger* dog av en hjärntumör.

Några år senare gifte jag mig med *Hans Henning*. Han var änklings och hade tre barn: *Henrik* som är gift med *Annette* och har en dotter, *Karina* som är gift med *Nisse*. De har fyra barn. *Kasper* som är gift med *Camilla* och har en dotter.

Min dotter *Eva* är gift med *Sven* och har pojkarna *Anders* och *Nicholas*.

Min styvdotter *Agneta* är gift med *Janne* och har pojkarna *Dennis* och *Joakim*.

Min son *Robin* lever tillsammans med *Susan* från Skottland och hennes fyra barn.

En fantastisk gåva

På hösten 1998 fick jag en hjärtinfarkt. Snabba ingripanden och skicklig behandling räddade mitt liv genom denna och de tre ytterligare infarkter som följde inom en kort tidsperiod.

Mitt hjärta strejkade när jag var i USA på en konferens och jag behandlades på ett sjukhus i San Francisco. Jag var mycket, mycket sjuk men efter ballongsprängningar och by-passoperation och en tids sjukskrivning kunde jag återvända till Sverige.

Väl hemma trodde jag att det bara var en fråga om tid och träning innan jag kunde sluta leva på sparlåga. Jag var ju en kvinna mitt i livet, med många vänner och stor familj. Dessutom egen företagare med engagerande arbetsuppgifter och fulltecknad kalender, van att sätta upp mål och jobba för att förverkliga dem.

Men ett par månader senare tvingades jag inse att fokuserad träning inte var lösningen. Jag hade faktiskt en hjärtsjukdom, orsakad av skadorna efter mina infarkter. Jag mådde allt sämre och snart handlade det inte om att leva på sparlåga - det handlade om att tillbringa livet på sjukhus. Och inte ens då ville mitt hjärta fungera som det skulle.

Så småningom stod det klart att det inte fanns något sätt att reparera och läka ett så skadat hjärta som mitt. Enda möjligheten till ett fortsatt liv för mig var en transplantation.

Jag antar att jag hade ovanligt stor tur när det, innan det var för sent, fanns ett hjärta som hade de egenskaper som

passade min kropp.

Operationen genomfördes i juli 1999. Då dog alltså det hjärta jag fick mig tilldelat vid födseln men som inte längre ville pumpa liv och blod i mig. I dag, sex år senare, pumpas fortfarande liv och blod i mig, men nu är det ett annat hjärta som arbetar. Jag har fått det av en mycket yngre person vars liv slutade samtidigt som mitt nya liv började.

Så kan man mycket kort beskriva min livssituation. Men för mig är det inte så enkelt att man kan se ett hjärtbyte som en operation vilken som helst. Den omges av en hel rad frågor utöver dem som gäller vad som är medicinskt och tekniskt möjligt.

I samband med de långvariga förberedelserna för operationen fick jag många frågor om min inställning till att byta ut mitt eget sjuka hjärta mot någon annans friska. Jag var förvirrad och rädd och hade svårt för att ge några säkra och entydiga svar. Helst ville jag komma med motfrågan: Kan någon någonsin göra sig förtjänt av en sådan gåva?

Om mina föräldrar hade varit i livet och jag kunnat be dem om råd hade min mor antagligen sagt "ske Guds vilja" och min far hade sagt "lita på vetenskapen och kämpa på". Såväl deras olika budskap som en del personliga erfarenheter låg till grund för att min inställning till organdonation och transplantation tidigare var ganska kluven. Vem bestämmer egentligen över liv och död?

Sanningen är emellertid den att jag var så sjuk att några existentiella funderingar inte fick riktigt djupt fäste i mig. Och till slut är nog valet mellan att dö eller få fortsätta leva inte så svårt för någon.

Efter operationen, när det äntligen började handla om att arbeta för att bli frisk, var det andra tankar som kom upp. En hel del av dem gällde de människor som inte haft min tur att få hjälp i tid. Många hinner dö innan en donator dyker upp. Kön av sjuka människor som behöver nya organ

är lång. Det är till en del för deras skull som den här boken har kommit till.

I dag lägger jag mer krafter på att leva än på att fundera, men tänker ibland på att jag har ett hjärta som är 25 år yngre än resten av min kropp och vad det kan komma att betyda. Ålder och blodgrupp är det enda jag vet om den som var min donator. Naturligtvis undrar jag ibland vems hjärta det är som klappar i mig. Om det stämmer - som jag ofta har trott - att en del av människans själ är placerad i hjärtat, har jag ju också fått en bit av den. Det gör gåvan ännu mer fantastisk. Tack för den! Tack för livet.

DEL I

En jättes järnhand

OKTOBER 1998

En liten, liten, ensam, totalt genomfrusen bil står i ett dike. Hela den lilla bilen är täckt av is och jag måste dra upp den med ett rep. Inga andra hjälpmedel finns. Jag sliter och drar våldsamt. Stånkar och flåsar. Bilen ruckas en aning men jag får inte upp den.

Jag är bilen! Och jag är repet! Vaknar kallsvettig.

Somnar tydligen om och drömmer. Jag går omkring på jorden, ljudlöst, med en stel och naken skyltdocka i mina armar. Det är tungt och förfärligt svårt.

Dockan är jag själv. Jag bär på en död docka som är jag själv!

Vaknar och känner mig illa till mods.

Morgonen efter drömmarna känner jag mig ovanligt trött vid frukostbordet. Illamående. Jag undrar varför.

Början av dagen tillbringar jag i en stor samlingsal på Hilton Hotel, San Francisco, USA . Tillsammans med Eva, min dotter och kollega, och ett femtiotal psykoterapeuter, psykiatrer, socionomer, psykologer och präster lyssnar jag uppmärksamt. Därefter väljer vi alla olika ämnen och föreläsare. Eva och jag går åt olika håll.

Det är sista dagen av en veckas konferens. I morgon, söndag, ska Eva och jag resa tillbaka till Sverige. Veckan har varit enormt betydelsefull. Det har varit givande att träffa kolleger från andra delar av världen.

Föreläsningrummet är rymligt och har en mjuk framtoning med röd heltäckningsmatta, vackra tapeter på

väggarna och, det viktigaste av allt för mig just nu, bekväma stolar.

Ämnet för dagens föreläsning är: Medveten/omedveten kommunikation.

Föreläsaren har börjat:

- Sätt dig väl till rätta i din stol och försök att slappna av fullkomligt. Låt yttervärldens ljud försvinna en stund från din uppmärksamhet och låt dina tankar komma och gå utan att styra dem.

- Kanske dyker känslor upp som gör att tårar vill komma fram ... låt dem komma. Kanske kittlar skrattet och vill fram ... låt då det komma fram.

- Tillåt din kropp vara precis så som den är, avslappnad och skön. Ta ett par djupa andetag. Andas in ... håll spänningen ett ögonblick och andas ut. Andas in ... Andas ut ...

- Om du känner några hinder i vägen, ta ytterligare ett djupt andetag och släpp spänningar som kanske sitter där från alla dessa dagar på konferensen.

- Andas bort hinder, andas in styrka och välmående.

- Om du skulle känna hinder för ditt flöde, ta ett djupt andetag och andas bort det som hindrar dig från att vara helt och hållet avslappnad och hel.

- Var i din egen kropp.

Plötsligt griper en jättes järnhand om mitt bröst och min rygg. Handen kramar och jag är fast och kan inte andas. Det gör ont.

Ont. Ont. Ont. Ont.

Kan åskan ha slagit ner i mig? Har någon skjutit mig?

- Tala om hinder! Tala om flöde! hinner jag tänka innan jag inte längre kan andas djupt. Inte ett enda andetag till kan jag ta.

Så här är det nog att dö.

Jag kräks på vägen till mitt hotellrum. Alldeles utanför dörren svimmar jag ... nästan. Jag har ingen kraft i armar eller ben och det gör vansinnigt ont i bröstet och i ryggen.

- *Please*, hjälp mig in i mitt rum, jag måste ringa ambulans, stönar jag fram till en ung flicka som sköter städningen på den våningen. Hon står i min väg precis framför min dörr med hela sin stora städvagn.

- *Sorry madam*, jag får sparken om jag öppnar åt dig utan din kod.

- Lilla vän, jag får sparken från livet om jag inte kommer till läkare bums.

Flickan öppnar dörren och vips är föreståndaren där och grälar men när de ser mitt grönbleka ansikte ringer de 911. Jag svimmar.

- Mamma, du är i en ambulans. Vi är på väg till ett hjärtsjukhus. Du har fått en hjärtinfarkt.

Hur kom Eva hit?

- Mamma, försök lyssna på mig, se på mig! Se på mig. Säg att du lever. Jag är med dig.

Jag ser Evas läppar röra sig men kan nästan inte höra vad hon säger. Två eller tre män ordnar med tekniska hjälpmedel ... tror jag i alla fall. De spänner fast mig på en bår. Jag hör en fråga över alla andra:

- *How much is your pain? On a scale between zero and ten, where is your pain?* På en skala mellan noll och tio ...

- Tio plus, svarar jag

- Mamma, svara, tala engelska, inte svenska.

- Tio plus. Det gör så ont. Jag dör. Låt mig dö. Jag står inte ut.

Jag får sprej under tungan och en sekund eller två försvinner värken, men så är den där igen.

Gud, gode Gud, hjälp mig.

- Eva jag dör. Jag älskar dig. Hälsa dem därhemma ...

- Hur ont har du nu? På en skala mellan noll och tio, var är du? frågar en av ambulansmännen.

- Minst tio, tio plus, jag står inte ut ... elva.

- Okay, du ska få mer morfin och en liten nitroglycerintablett under tungan.

Han försöker få mig att öppna munnen genom att öppna sin egen.

- Aouååååå, öppna munnen och håll upp tungan. Upp, upp med tungan! Vi är snart på hjärtsjukhuset och där får du mer hjälp. Det kommer att gå bra. Andas in syrgasen djupt. Det hjälper dig.

- Aouååååå så skönt ... tack och lov for ambulansmän som kan någonting.